

List Jozefa Miloslava Hurbana adresovaný Ctibohovi Zochovi
farárovi jasenovskému.

Brat môj drahý, sladký Božko !

Ako si ma potešil písmom tak si ma skormútil, bo mi tahy milé Tvojho pera uviedly na pamäť biedu našu, tú biedu, že ani my starí bojovníci niesme v úspojí tuhšom ! Čo je to len ? Nuž veď nás je veru dost málo už na žive, a ani my sa nevieme porád a porád držať vo spojení !

Vidíš Božko, či by ste Vy boli odpadli od Patentu, keby ste porád a porád boli s nami vo spojení ? Vy ste to nemuseli urobiť, - a urobili ste v oddelenosti od ideí jadristých, najúciich menšimu múdrych za seba a vetšinu bláznov sveta proti sebe !

Nuž Brat môj, od tohoto času, každý mesiac aspoň jeden list nech každý z nás napíše, ja do Oravy, a Ty sem do Nitry ko mne ! Stojí ?

Ja mám ešte vela roboty, ale čo deň nedostačí, dá Pán v noci, a újmu inak nahradí mocou svojou. Teďa November budem mať poznačený, čakajúc odpoveď a behom jeho pošlem já list.

*
ani ironická poznámka na Gedulpha!

Duša moja milá ! Čo skôr Convent superintendennálnu nás ! Hej - keby ste dotedy vypovedali ^{*}gebule ! Ja som na štyri husté archy písal odpoveď, bo i nám písal hrozivé listy. Ale chlap sa dal do plaču v jeho odpovedi. Ja som mu všetko povyhadzoval na oči, ešte len že i proti Tebe v Kabíne povstal pre kázeň klasickú ! List môj som dal tlačit v 3000 Exx. pošleme i Vám, len ho u ludu rozšírite. My z Dognov našich vyvrátíme svet pohanstva novomodneho.

My tri cirkve stojíme mocne, štvrtú budujeme, Čáčov. sa totiž od bezbožnej Senice oddeluje. A prirastú nám ešte dajede ne keď to bude vôľa Pána. Toto, ^{milý} ~~brat~~ Brat môj, Tebe na útechu. Vašu Veličnú ... klartne komendoval k Ústavu Gust. Adolfa. O biedach iných cirkví som neznal. Vypravte ma na rok do Norimberku s predchodnými dobrými inštrukciami.

Pred dvoma dny som dostal zprávu od Hannoveranského Kráľa Pokladníkov, že na moju intervenciu Jeho Veličenstvo 500 zl. rč. Peštanským luteránom slovenským darovati ráčil. Čáčovu som doniespl *protivých.* 165 strich. tolarov.

** úplne nič tabuľové, rozmazané (lad. slovo.)

A keby sme mali jedno miesto, na ktorom by sme školy svoje zbudovať chceli, donesiem do 50.000 tolarov. Veliké spojenia som tam založil, siahajú to bude až do Ostsee provincií. Tam všade sú dobrí lutherani.

Výnimkou darov budúcich je, aby sa superintendencia prešp. udržala a táto vzala na seba správu a garantiu dala, že to nebude semeníšte maďarizácie a paganizácie Slovákov ! A čo my chceme ? Vy teda môžete hlavne dopomôcť k tomu, keď seniorátom svojim upevníte a rozšírite našu superintendenciu. Prosím Ťa, Božko, rozširuj mienku túto a rob čo môžeš. Boh je s nami, čože nám pohanstvo urobí ?

Zprávy Tebou sdelené som už znal, bo mi ich Kuzmány sdelil, keď som išiel z Hor. Streliec / Ober-Schützen /, kde mi chlapci študujú. To je výborný ústav. Ten Tešín je veru nie. Mne tam mali chlapca do zbláznenia doniesť. Chlapčisko je talent a ten akýsi hovadský gazda ho sekuroval a vekuval takže mi chlapec skoro onemocnel. A ešte pri všetkej jeho pilnosti pošlú ti mi ho so samými secundami. Ja som Kalinčákovi písal, aby chlapcovi pomahal, ale nie, - ten tiež frajerkam viac času venuje ako chlapcom našim! No Pán Boh Vás opatruj ! Ale to trápenie otcovo i chlapcov si pomysli. Pripravil som jim ho do 5 klasy, a oni pre ich formality dali mu 2 klassu repetovať, a ešte z tejto mu dajú infamne svedoctvo dvojkové, takže by ešte ^{vý} do 2 klassu bol musel opetovať. V Strelciach chlapca examenujú - a k poteche mojej povedá, že tá sekunda je sekunda ~~professoren~~ Professorom tešínskym daná, chlapec vedel viac lež treba v 2 gymn. klasse a píše mi chlapec veľmi poriadny list. V Tešíne nemajú chlapci dohľadu, náboženstvo infamne učia, atheismus v škole i doma zúri tak, ako len možno čakať od racionalistov streštených.

Neviem čo Kalinčák robí, že to necháva.

V Hor. Strelciach je výborný dohľad a učenie - non plus ultra. Gymnastika a prechádzky v zime v lete s professormi, slovom dokonalé pedagogicky zavedenie. Professori zväčša g Nemec-ka, hodne podkovaní mladí chlapi. Rád som že som to našiel. V Hannoverre som poznal Horné Strelce !

Po týchto machulach môžeš poznať, ako náhlím. Te-
da ešte Ti pripojujem účet, čo Ti posielať všetko, najprú ale mu-
sím Ti k objasneniu povedať, že mňa vela roboty stálo než mi na-
kladateľ v Nördlingen povolil v papieroch rakuských prijať cenu

domácu striebornú za knihu ~~Exlissorax/Borlissorax~~ Borčisovu. Zviazal som sa na 100 exx. odobrat, keď jeden Ex dá za 3.50 r.č. Teda Braček prosím Ťa pomôž mi predávať túto knihu. Historia naša novejšia našla v mladom perež Borčisovom nádejného vzdelavateľa.

Posielam Ti teda 3 Exx. v cene 10 zl. 50 kr. Už neviem ako vygazdujem, bo ma všetko koštuje peniaze. Kým to rozpošlem len pošta bude hodne stat. Pre Oravu som len 3 Exx. určil, rád bych bol, keby sa aspoň 8 mimulo.

* Cirkva ev. lutheránska
od J. M. Urbana

Komu do Turca poslať ?

* Z Cirkve Ti posielam 10 exx obyčajných po 30 kr.

5 Exx velúr po 60 kr.

Summa 3f - 3 f = 6 zl.

a to hore 10. 50

16.50

Na rozdaj a pro obveselenie myslí.

Komu tomu ! Výborná vec.

Ostatnie „Cirkve“, ktoré tam ležia v Kubíne, aby neležali rozdajte ľudu bár za polovičnú summu a obeť seberte na napomoženie. Potom vám dopošlem z II. svazku kolko budete potrebovať. Veľ pre Boha nech číta ten ľud. Spravte si bar daku lutriu, kpr. na 200 Exx Cirkve, jeden los po 1 zl. Sebere sa 90 zl. I tye lepsie budú ako majú ležať knihy. Kdo vyhrá - môže potom po 5 kr. knihu davat lebo rozdaruvat. A akokolvek ľud príde, nech len príde ku knize. Veľ je toto do porazenia, keď nik nevtíska knihy ľudu. Tu platí *semper* intrare.

Také oveslé hlavy *nič. nestoja*. . . . . A potom Braček, *neprišiel* už na tú myšlienku, že tych ustavičné politikarštení, toto ustavičné na pánov sa obzeranie nepáči sa iste Pánu Bohu ! Bo nik k ničomu ešte po tejto ceste neprišiel.

Na cirkevné pole stúpme mocnejšie a módlime sa s ľuďom našim po starých obyčajoch. To pomôže.

Len už musím chtej nechtej skončiť. Teda budúci mesiac piš a ja zakončím November, abys Ty zasa December počal.

Srdečnô pozdravenia pani Sestre milej a Bratom ostatným. S Gedulym najlepšie nič nemajte a obráťte sa k Bohu a Pánu . . .

Ježíši Krystu. Že na symbola neprisahal, ja som mu to dal cítit,
bo mi je ako pohan.

S Bohom ! Milost P.J. Krysta budiž s duchem Tvo-
jím Amen.

V Hlbokom, 31 Okt. 861.

Tvôj

Miloslav.

P.S. Velurové Exx su snad u Nováka. Tyto majú napomáhat polodar-
mo vydané obecné výtisky, zato stojí 1.20 oba svazky.

/J. Stanek./

32C PJ